

قانون مدنی در نظم فتاویٰ اختلافی فحول علما فتاویٰ ده استاد بزرگ پیرامون قانون مدنی

محدث جمال الدین مکی العالی

زین الدین ابیجی العالی

روح الله الموسوی انجینی

دکتر سید حسن امامی

دکتر ابراهیم ناصری

دکتر محمد جعفر مغیری لکهنوی

سید علی حسینی شاداباغ

دکتر مهدی شهیدی

دکتر عبدالمجید امیری قائم مقامی

دکتر سید مصطفی محقق داماد

به انضمام آرای وحدت رویه و قوانین خاص و دیگر ام آموزشی ذیل مراده
جمع آوری، تدوین و حاشیه زنی: محمد رضا محمد غنوی - وکیل دادگستری و عضو رسمی کانون وکلای دادگستری مرکز
رئیس هیئت مدیره موسسه حلقه حقوقی مقننین

سرشناسه

: محمد غفوری، محمدرضا، ۱۳۶۶

عنوان قراردادی

: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws.etc

عنوان و نام پدیدآور

: قانون مدنی در نظم فتاویٰ اختلافی فحول علما فتاویٰ ده استاد بزرگ پیرامون قانون مدنی: محمد بن جمال‌الدین مکی‌العاملی ... به انضمام آرای وحدت رویه و قوانین خاص و دیالگرام آموزشی ذیل هر ماده/ جمع‌آوری، تدوین و حاشیه زنی محمدرضا محمدغفوری

مشخصات نشر

: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری

: ۱۰۸۸ ص: جدول.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۷۰-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع

: حقوق مدنی - ایران - تفسیر و استنباط

موضوع

: Civil rights-Iran-Interpretation and construction

موضوع

: حقوق مدنی (فقه) - تفسیر و استنباط

موضوع

: Civil rights (Islamic law) - Interpretation and construction

موضوع

: حقوق - فتاواها - fatwas, shiites-20th century-comparative studies

شناسه افزوده

: Law-Fatwa - فتاواهای شیعه - قرن ۱۴ - مطالعات تطبیقی

رده‌بندی کنگره

: ۳۹۵ ق ۳/م ۵۰/۰ KMH

رده‌بندی دیویی

: ۴۷/۵

شماره کتابشناسی ملی

: ۴۲۵۱۲۱

قانون مدنی در نظم فتاویٰ اختلافی فحول علما

(فتاویٰ ده استاد بزرگ پیرامون قانون مدنی)

انتشارات کتاب آوا

مؤلف:	محمدرضا محمدغفوری
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	اول - تابستان ۱۳۹۵
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۶۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۷۰-۰

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴، واحد ۴
شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری قابل الکترونیک، یا چاپ و نشر کاعذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از قابل، سنی‌دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، ریزاکس یا وسایل مشابه، به صورت متین کامل یا صفحانی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

فهرست تفصیلی مطالب :

پیشگفتار نویسنده /	۱۰
مقالات /	۱۴
۱. مقدمه علم حقوق (سطح بنیادین) /	۱۶
۲. مقدمه علم حقوق (سطح متوسطه) /	۲۳
۳. مقدمه علم حقوق (سطح پیشرفته) /	۳۲
جلد اول - در اموال /	۴۳
قسمت اول - در اموال /	۴۳
۱. حقوق مدنی (۲) - (سطح مقدماتی) /	۵۸
۲. حقوق مدنی (۲) - (سطح متوسطه) /	۶۴
۳. حقوق مدنی (۲) - (سطح پیشرفته) /	۶۹
قسمت دوم : در عقود و معاملات /	۱۶۲
۱. حقوق مدنی (۳) - (سطح مقدماتی) /	۱۶۴
۲. حقوق مدنی (۳) - (سطح متوسطه) /	۱۷۳
۳. حقوق مدنی (۳) - (سطح پیشرفته) /	۱۹۰

خواندنی ها (سه فصل طلایی کتاب) /	۲۷۴
فصل اول (مبانی لزوم و جواز قراردادها و دکتر محمدحسین شهبازی)	۲۷۴
فصل دوم (تقابل دکتر کاتوزیان و دکتر شهیدی در شروط ضمن عقد) /	۲۹۱
فصل سوم (معارضه سقوط تعهدات از منظر دکتر کاتوزیان و دکتر شهیدی)	۳۲۰
قسمت دوم : الزام های خارج از قرارداد /	۳۷۵
۱. حقوق مدنی (۴) - (سطح مقدماتی) وقایع حقوقی چیست ؟ /	۳۷۷
۲. حقوق مدنی (۴) - (سطح متوسطه) الزام های خارج از قرارداد /	۳۸۳
۳. حقوق مدنی (۴) - (سطح پیشرفته) مسئولیت های خاص و مرتبط /	۳۹۳
قسمت چهارم : در عقود سه /	۴۵۴
۱. حقوق مدنی (۶) - (سطح مقدماتی)	۴۵۶
۲. حقوق مدنی (۶) - (سطح متوسطه)	۴۶۶
۳. حقوق مدنی (۶) - (سطح پیشرفته) (در تقابل میان دکتر شهیدی و دکتر کاتوزیان)	۴۹۹
ضمیمه ای از مباحث فقهی پیرامون عقود تملیکی /	۵۹۱
۱. حقوق مدنی (۷) و (۸) - سطح مقدماتی /	۵۹۷
۲. حقوق مدنی (۷) و (۸) - سطح متوسطه /	۶۰۳
۳. حقوق مدنی (۷) و (۸) - سطح پیشرفته /	۷۱۴
ضمیمه ای از مباحث فقهی پیرامون حقوق مدنی (۷) و (۸) /	۷۳۰
قسمت پنجم : میراث	۸۲۶
۱. حقوق مدنی (ارث) - (سطح مقدماتی) /	۸۲۸

۲. حقوق مدنی (ارث) - (سطح متوسطه) / ۸۳۰

۳. حقوق مدنی (ارث) - (سطح پیشرفته) / ۸۳۹

ضمیمه ای از مباحث فقهی پیرامون ارث / ۸۴۵

جلد دوم - در اشخاص / ۸۷۶

قسمت اول : در اشخاص و محجورین / ۸۷۶

۱. حقوق مدنی (۱) - (سطح مقدماتی) - / ۸۷۸

۱. حقوق مدنی (۱) - (سطح متوسطه) - / ۸۷۹

۳. حقوق مدنی (۱) - (سطح پیشرفته) - / ۸۸۰

قسمت دوم : در حقوق بین الملل خصوصی / ۸۹۵

۱. حقوق بین الملل خصوصی از منظر استاد دکتر محمد نصیری / ۹۰۰

۲. حقوق بین الملل خصوصی از منظر استاد دکتر بهشید ارفع نیا / ۹۰۳

قسمت سوم : حقوق خانواده / ۹۴۰

۱. حقوق مدنی (۵) - (سطح مقدماتی) / ۹۴۰

۲. حقوق مدنی (۵) - (سطح متوسطه) / ۹۴۳

۳. حقوق مدنی (۵) - (سطح پیشرفته) / ۹۴۵

جلد سوم - در ادله اثبات دعوا / ۱۰۲۶

قسمت اول : شناخت ادله / ۱۰۲۸

اثبات و دلیل اثبات (۱) - (سطح مقدماتی) / ۱۰۲۸

اثبات و دلیل اثبات (۲) - (سطح متوسطه) / ۱۰۳۵

اثبات و دلیل اثبات (۳) - (در تقابیل اثبات و دلیل اثبات دکتر کاتوزیان با دکتر شمس) /

۱۰۳۷.....

قسمت دوم: بررسی ماهوی و شکلی ادله / ۱۰۴۲.....

کتاب اول (در اقرار) / ۱۰۴۲.....

کتاب دوم (در اسناد) / ۱۰۴۶.....

کتاب سوم (در شهادت) / ۱۰۴۹.....

کتاب چهارم (در امارات) / ۱۰۵۲.....

کتاب پنجم (در قسم) / ۱۰۵۲.....

ضمائم: آرای وحدت رویه و افزودن ها / ۱۰۷۸.....

سخن آخری از گروه حلقه حقوقی مشفقین / ۱۰۷۹.....

منابع و مأخذ به روایت تصویر / ۱۰۸۰.....

بیشگفتار نویسنده :

ای برادر تو همین اندیشه ای

مابقی تو استخوان و ریشه ای

آنچه که پیش روی شما است، کتاب سوم نگارنده و اثری در نظم است که خلاصه تقریبی بیش از یکصد جلد کتاب حقوق مدنی پیشرفته و همچنین شرح نُمعه گزیده به همراه تحریر نویسنده است و در آن پیرامون حقوق مدنی و تعارض آرای حقوقدانان بزرگ و فحول مشایخ و محققان بررسی می شود و در عین جامعیت، مترصد اختصارگویی و ساده نویسی برای قشر نوآموزان و همسرانی حفظ این اهداف ارزنده امری است پس دشوار زیرا از یک سو هراس از اینکه کتاب، به شرح مطالعه غالب فتاوا در صدها صفحه؛ مثنوی هفتادمین کاغذ شود؛ وجود دارد و از سوی دیگر ساده نویسی و اختصار؛ خاصان را سیراب نمی سازد.

حفظ این تعادل و میزان و ارضاء هر دو قشر نوآموز و خواص یعنی نخبگان حقوق؛ خود نیازمند مجاهده و باریک بینی می حده و مخصوص به خود است که از یک سو حقوقدانان را از فتاوی اختلافی برخوردار نماید و از طرف دیگر موجب رنجش نوخاستگان نباشد.

دانشجوی فعلی حقوق خواهد پرسید: آیا سودی بر روی فتاوی اختلافی بار است؟ باید بگویم این سوال اگرچه باید پرسیده شود و از نوخاستگان بآبرفتنی است ولی برای حقوقدان سوالی تنگ آور است. امروزه دانش حقوق سطحی شد است. قانون نموداری و شرح نُمعه نموداری به بازار آمده است ولی این تمام حقوق نیست و این با حافظه است و فرزند شوم و نامشروع کنکور.

از طرفی این روزها؛ کنکورها نیز به سوی مفهومی شدن گام برداشته اند. بیایید؛ تقویت حافظه را کنار گذاریم و در پی سعادت و رهسپار شویم که استادان و بزرگان پیشین پیمودند. این کتاب از این جهت نهایت جواشی ها و حاشیه زنی ها است که هدفی تازه در بطن خود

دارد و آن رجعت و بازگشت به راه اسلافیان و پدران است و سعی شده است رهنمودها و تجارب فقول استادان گردهم آید و برای اولین بار تصویر استادان در برابر آرای آنها قرار گرفته است :

نخست : در این کتاب از هر گونه اعمال نظر شخصی به احترام بزرگان و بیای ننگ و چوبین استدلال نویسنده در ماحلت ایشان : احترام شده است و به بیان فرامین علمی اکتفا شده است . با این حال در آنجا که ضرورت حاشیه زنی ایجاب می کند و یا مطلب نیاز به توضیح استر دارد ، حاشیه زن توضیحاتی متضم نموده است .

دوم : حقوق مدنی که تقریباً در شاخه حقوق خصوصی واقع است اما مابین عام (الأوقدخص) : در این کتاب که به تبع منطق صوری در آن فن مباحثه در حقوقدان نیز تقویت می شود . در ادامه خواهیم دید که حقوقدانان و یا فقها در بعضی از امور : فتاوی و آرای اختلافی دارند آنچه که در بحث تخصصه و تصویب آمده است .

برای بجا آوردن شرایط و همچنین سیراب نمودن خواص از لذت میرشاری که از معارضه آرای استادان بزرگ ایجاد می شو ؛ اضافه می کنیم که یکی از عوارض ذاتی این کتاب : در برابر قراردادن فتاوی استادان بزرگ است . در این زمینه آرای فقیهای شهر نیز ضمیمه شده است و این یکی از امتیازات این کتاب است که در حقوق مدنی فی المثل : نظریه عمومی تعهدات استاد کاتوزیان در برابر سقوط تعهدات دکتر شهیدی صفا آرای کند و یا وصیت استاد لنگرودی در برابر وصیت دکتر کاتوزیان را رد زبانه همچنان که می دانیم دکتر جعفری لنگرودی وصیت تملیکی را ایقاع می داند و دکتر کاتوزیان را عقد می داند و یا جعاله را دکتر جعفری لنگرودی ایقاع می داند و دکتر کاتوزیان را عقد می داند اثبات و دلیل اثبات ارزش خود را در جدال با آیین دادرسی جلد سوم دکتر شمس نشان خواهد داد و این نتیجه : قدرت نوآوری و خلافت را در نوخاستگان نیز افزایش خواهد داد .

در این میان حقوقدانان جوان نیز شرکت داده شدند ؛ که می توان از دکتر محمدحسین شهبازی (کتاب مبانی لزوم و جواز قراردادهای دکتر محسن ایزنلو در بحث الزام های خارج از قرارداد) ، دکتر توکلی و دکتر شادی عظیم زاده سخن راند . بزرگان دیگر و نجیبان جوانی نیز بودند که حق این بود که در جرگه مشاهیر نظریه پردازان قانون مدنی می آمدند و نمی میزدند از

یکسو: تالیفات و رسانه های چاپ شده از آنها بود و از سوی دیگر: بضاعت محدود کتاب و رعایت اختصار نویسی. بنابراین این گزینش جنبه شخصی دارد و علمی نیست.

سوم، ساده نویسی و اجتناب از مغلق گویی و در عین حال آموزش دیالگرمی حقوق مدنی برای نوآموزان در دستور کار است ولی ساده سازی و طرح نموداری بحدی که خود باعث سهل انگاری است، در این کتاب وجود ندارد. نکته ای که تذکر آن را برای موسسه های آموزش عالی که تنها به سود بیشتر می اندیشند و این نکته مغفول عنه آنها قرار گرفته بود - باید در کمال اهمیت بدانیم.

چهارم، این کتاب تلخیص مجموعه بیش از یکصد جلد اثر پیشرفته حقوق مدنی و دهها جلد کتاب های اصیل فقهی همچو تحریر الوسیله - شرح لمعه و قواعد الفقهیه است که به صورت مصور، دیالگرام و بتوسط یک حقوقدان فراهم آمده است. نظم منطقی و روحی که بر کالبد قانون مدنی حاکم شده است در تار و پود قاعده های فقهی نهفته است و اینجا است که ارزش قواعد الفقهیه علوم شرع شود. در هنگام آفرینش و به نظم کشیدن این اثر، بعضی از دوستان چنین ایراد بردند که سردرگری و یا خلاصه نویسی آثار دیگران خاصه در فرضی که نظر آنها عینا و بدون دخل و تصرف آورده می شود؛ هیچ سودی در بر ندارد و نه ناشرین از این حرکت طرفی خواهند بست و نه قلم بین انتفاعی خواهند برد ولی نگارنده نظر مخالف دارد و معتقد است که خلاء چنین تالیفی که جامع میان تمام کتب باشد و از هر رهنمود؛ نوشته ای برداشت کند واقعا احساس شده و مرشد خاصان می دانند گردآوری؛ به نظم کشیدن و خلق چنین اثری با چنین وسعت؛ شکوفا و عظمت چه ریاضت و شب زنده داری را می طلبد و دور از انصاف است که چنین آثاری را درون دلی و پوسته و هسته بی مغز نامید. شاید عده ای گمان بر این برند که این دست از تالیفات و مجموعه های قطور باید بتوسط یک گروه و حلقه حقوقی توانمند و متکثر صورت پذیرد ولی پوشیده اند که در چنین صورتی نظم منطقی و وحدتی که از یک تالیف و اثر انتظار می رود نیز رویه زوال خواهند رفت. بنابراین نگارنده به صورت منفرد، خود بر خلق چنین اثری؛ جازم شد و از رهنمودهای اسماعیل امیری وکیل پیشکسوت نیز تمتع جست. با تمام این هیچ اثری بدون عیب نیست و امید است که نخبگان و خیرگان و تجایای حقوقی نسبت به قانون مدنی، به آن رجوع کنند و ما را از رهنمودهای خویش برخوردار سازند و راهکارهای خویش را در معرض استفاده گذارند.

به تجربه آموخته ام که در حقوق باید با فتاوا ملایم تر و خوش رفتار تر باشیم و حقوق را با ریاضی مخلوط و اشتباه نکنیم. اگر لغزشی در این کتاب است مسئول مستقیم آن شخص نگارنده است و اگر صفحات نجات بخشی در آن باشد و متضمن آبرویی باشد مرهون بزرگان حقوق و آبروداران و نجبا است. با تمام لغزش هایم بر آن سلام که کتاب را به دریایی از مرکب ها بفرستم تا اینجا و آنجا حقوقدانانی را بیابد که با کشور خرد پیوستگی دارند.

در اینجا لازم می دانم از تلاش همکارانم در موسسه حلقه حقوقی فلسطین قدردانی نمایم و بر شان آرزوی توفیق و فیروزی نمایم. از اسماعیل امیری بخاطر حمایت هایش قدردانی می کنم. این اثر در موسسه حلقه حقوقی فلسطین تکوین گردید و سپس به جامعه حقوقی تقدیم شد.

مدرضا محمدغفوری - رئیس هیئت مدیره موسسه حلقه حقوقی فلسطین

اسماعیل امیری - وکیل پایه یک دکتری و مشاور حقوقی

سعید حماد - آوا سال مکرر و چهارصد و سی و هفت هجری قمری

رابطه با ناشر: Mr.mghafouri@gmail.com

